SUOMEN PANKKI
EUROJÄRJESTELMÄ

FINLANDS BANK
EUROSYSTEMET

Suomen suunta – koulutus ja inhimillinen pääoma talouskasvun perustana

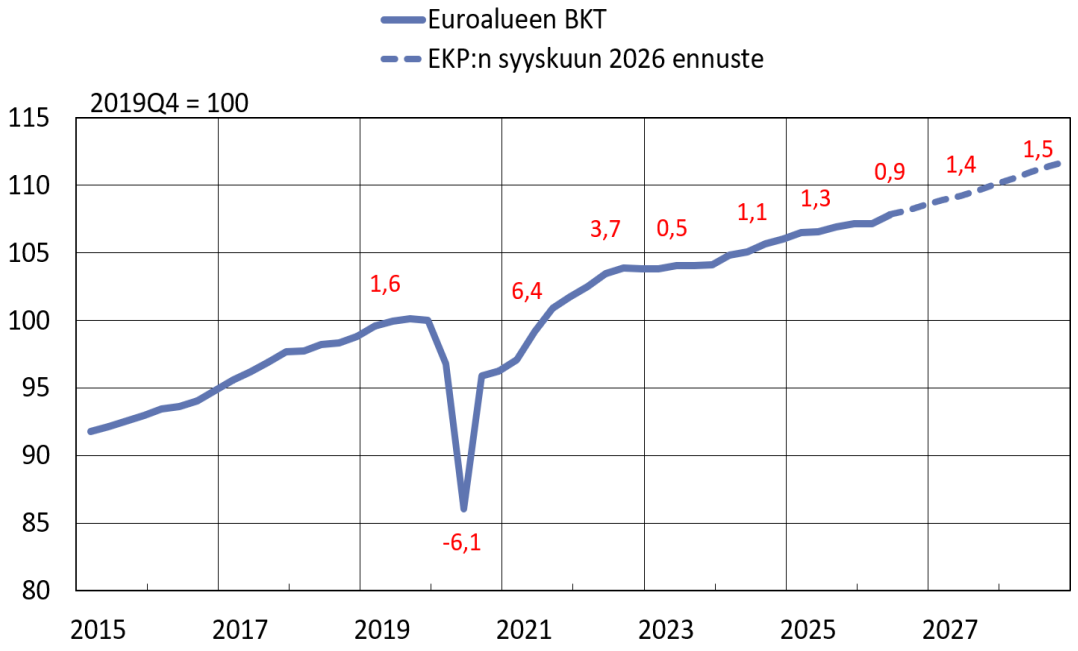
Arenen AMK-johdon päivät 5.11.2026

Pääjohtaja Olli Rehn
Suomen Pankki

Eurooppa on osoittanut iskunkestävyyttä, mutta on geopoliittisen ja teknologisen ristipaineen alla

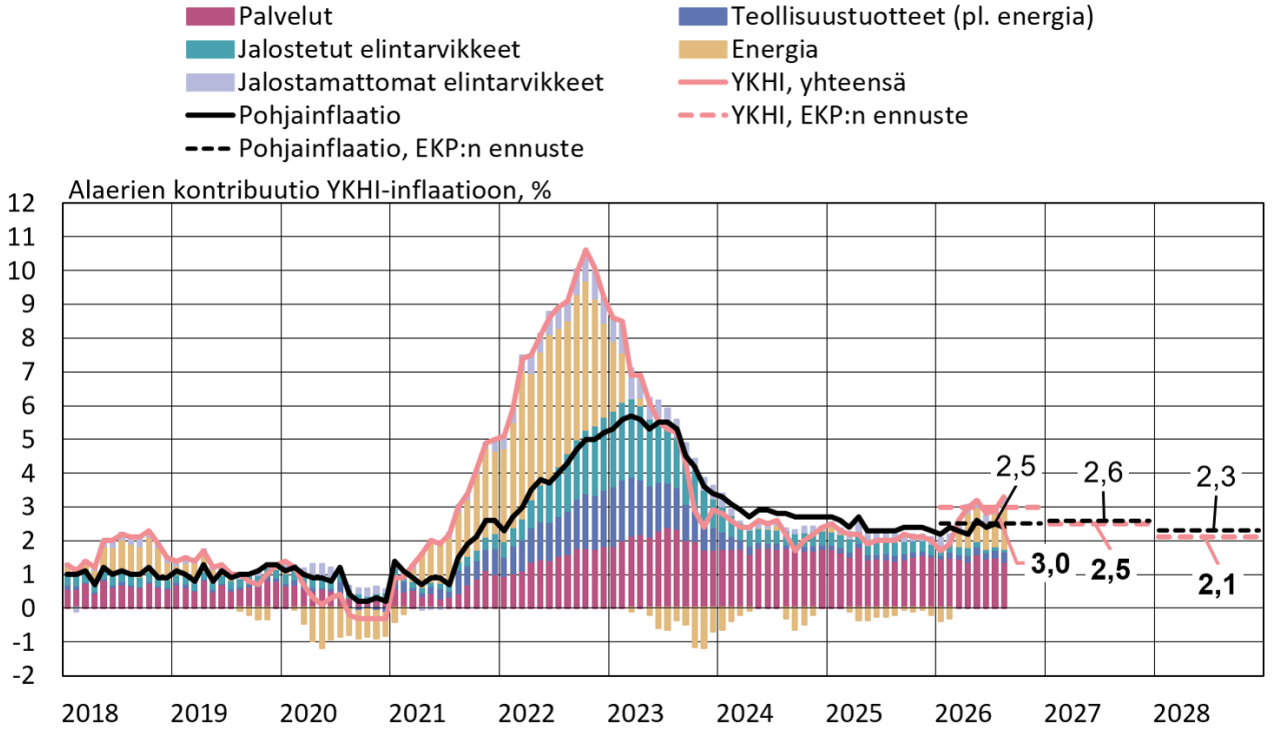
- Maailmantaloudessa vaikuttavat kaksi vastakkaissuuntaista voimaa: tekoälyinvestointien voimakas kasvu sekä toisaalta Iranin sota ja laajempi Lähi-idän konflikti.
- Eurooppa ei ole tekoälyn eturintamassa, mutta sen **onnistunut hyödyntäminen** sekä yksityisellä että julkisella sektorilla voi parantaa tuottavuutta ja kilpailukykyä.
- Inhimillinen pääoma sekä huippuluokan energia- ja digitaalinen infrastruktuuri ovat välttämättömiä, jotta tekoälyinvestoinnit voidaan muuttaa tuottavuuden kasvuksi.
- Teknologinen murros kyllä jatkuu, vaikka tekoälyn arvoketjussa tapahtuisi uudelleenhinnoittelua tai rakenteellisia muutoksia.

Euroalueella inflaatio on kiihtynyt. Kasvu on ollut iskunkestävää, mutta negatiiviset riskit ovat lisääntyneet

Käyrän vieressä olevat luvut ovat ennusteen vuosikasvuja, %.
Lähteet: Eurostat ja EKP.

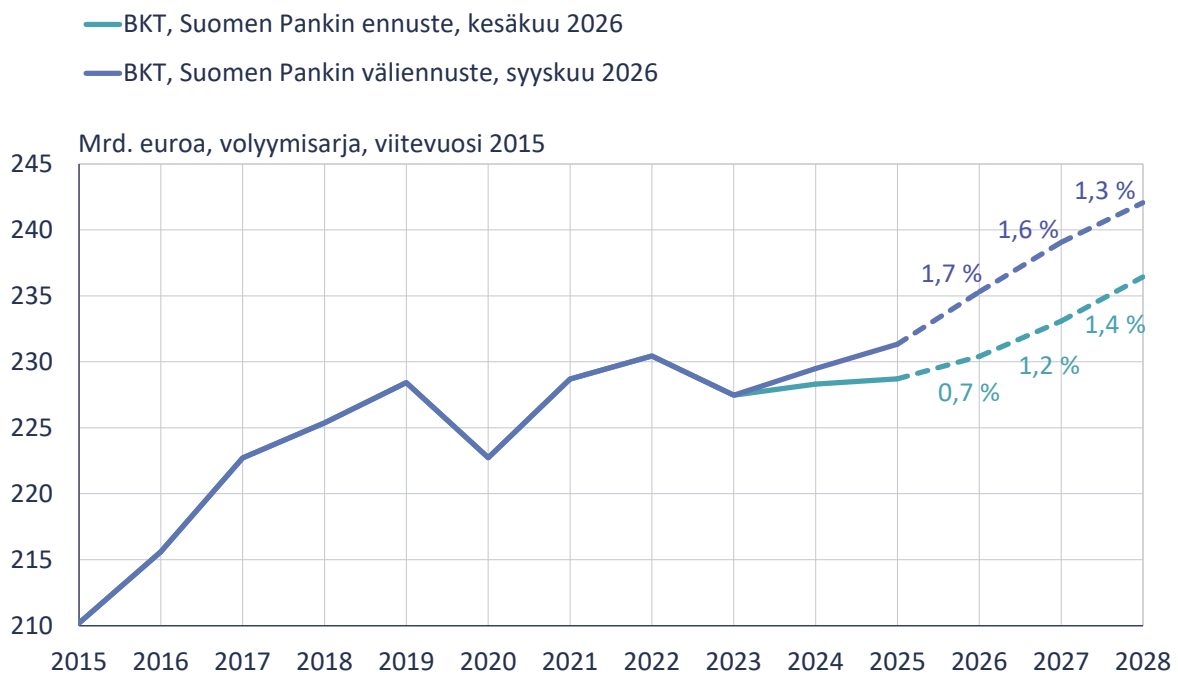
48114@BKT ennuste

Lähteet: Eurostat ja EKP.

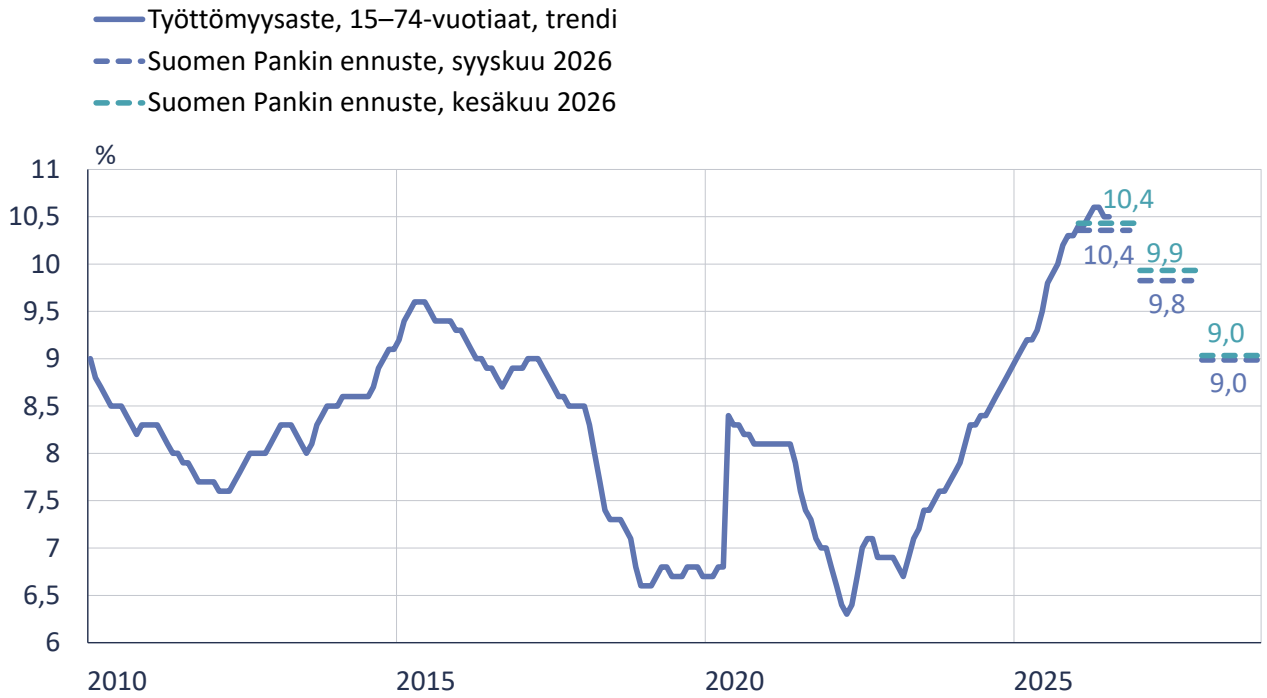
32426@YKHIkont

Suomen talous kasvaa aiempaa nopeammin, työttömyysaste laskee hitaasti

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

© Suomen Pankki, 15.9.2026, 42873@BKT_sis_luvut_lopullinen

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

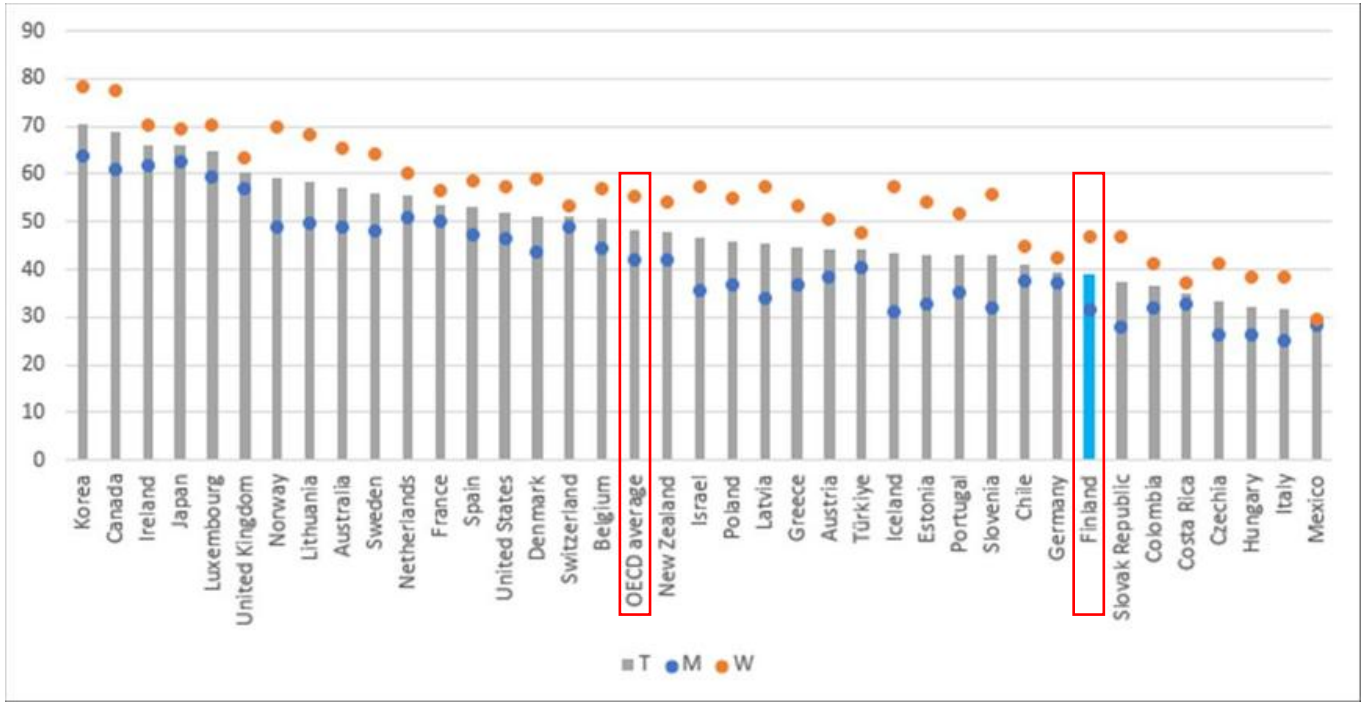
© Suomen Pankki, 15.9.2026, 42873@URNA1_sis_luvut_lopullinen

Osaava ihminen on talouskasvun keskeinen lähde

- Pitkällä aikavälillä talouskasvu syntyy pääosin teknologisesta kehityksestä

- **Inhimillinen pääoma** ja **ideat** keskeisessä roolissa
  - Tuottavuuskasvun lähde ovat uusien ideoiden ja innovaatioiden käyttöönotto ja laajamittainen leviäminen taloudessa.
  - Kaikki innovaatiot ovat ihmisten kehittämiä, joten innovaatiovetoinen kasvu edellyttää osaavan työvoiman saatavuutta.
  - Osaava työvoima on paitsi tuotannontekijä, myös teknologisen kehityksen mahdollistaja.
- **Koulutus on investointi**, joka kerryttää kansantalouden inhimillistä pääomaa

Suomessa korkeasti koulutettujen (25–34 v.) osuus OECD-keskiarvon ja muiden Pohjoismaiden alapuolella

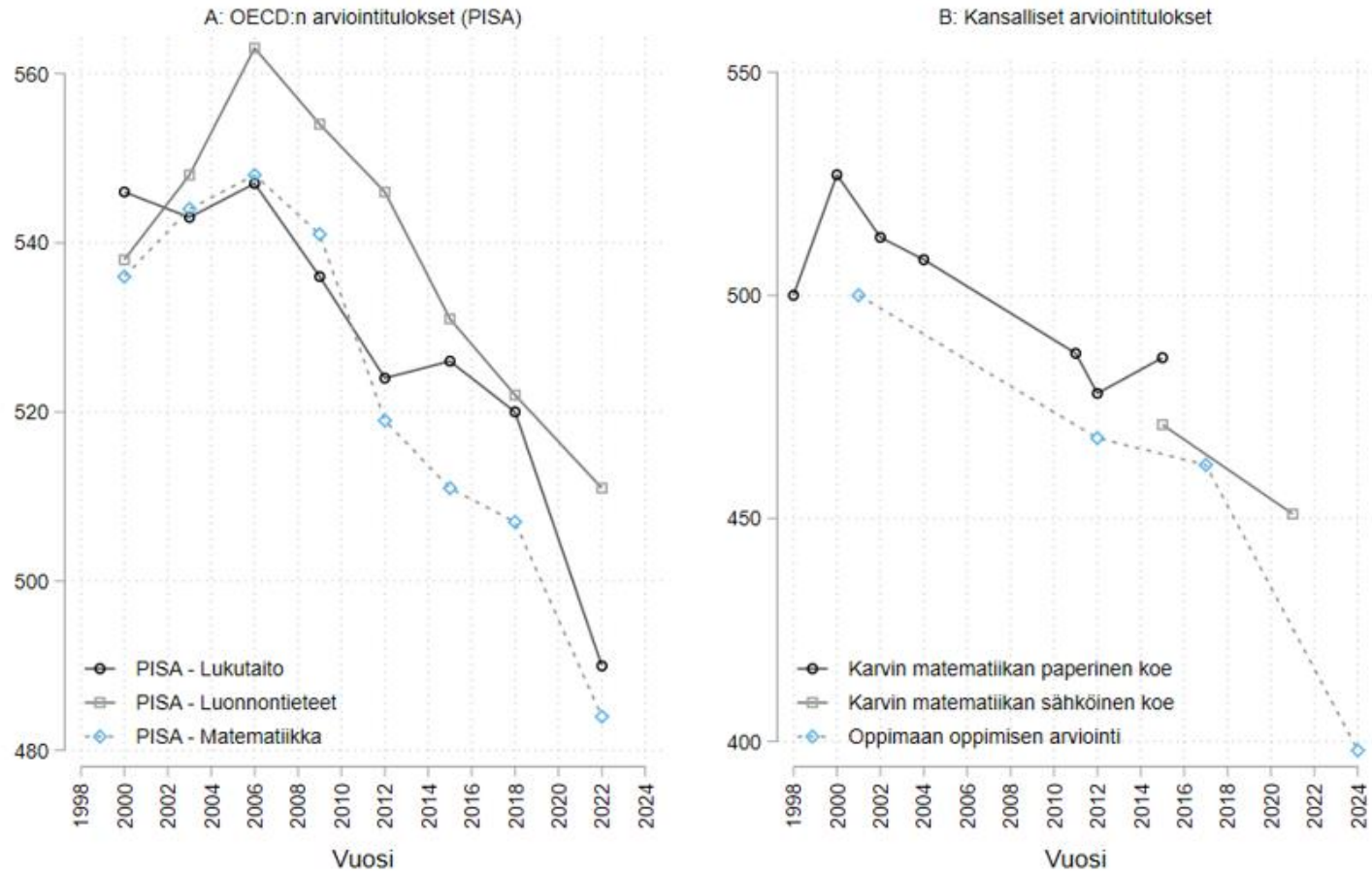

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä OECD-maissa. Lähde: OECD (2025).

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25-34-vuotiaista vuonna 2023		
	Naiset	Miehet
Ruotsi	62	47
Norja	68	47
Tanska	58	40
Suomi	46	33

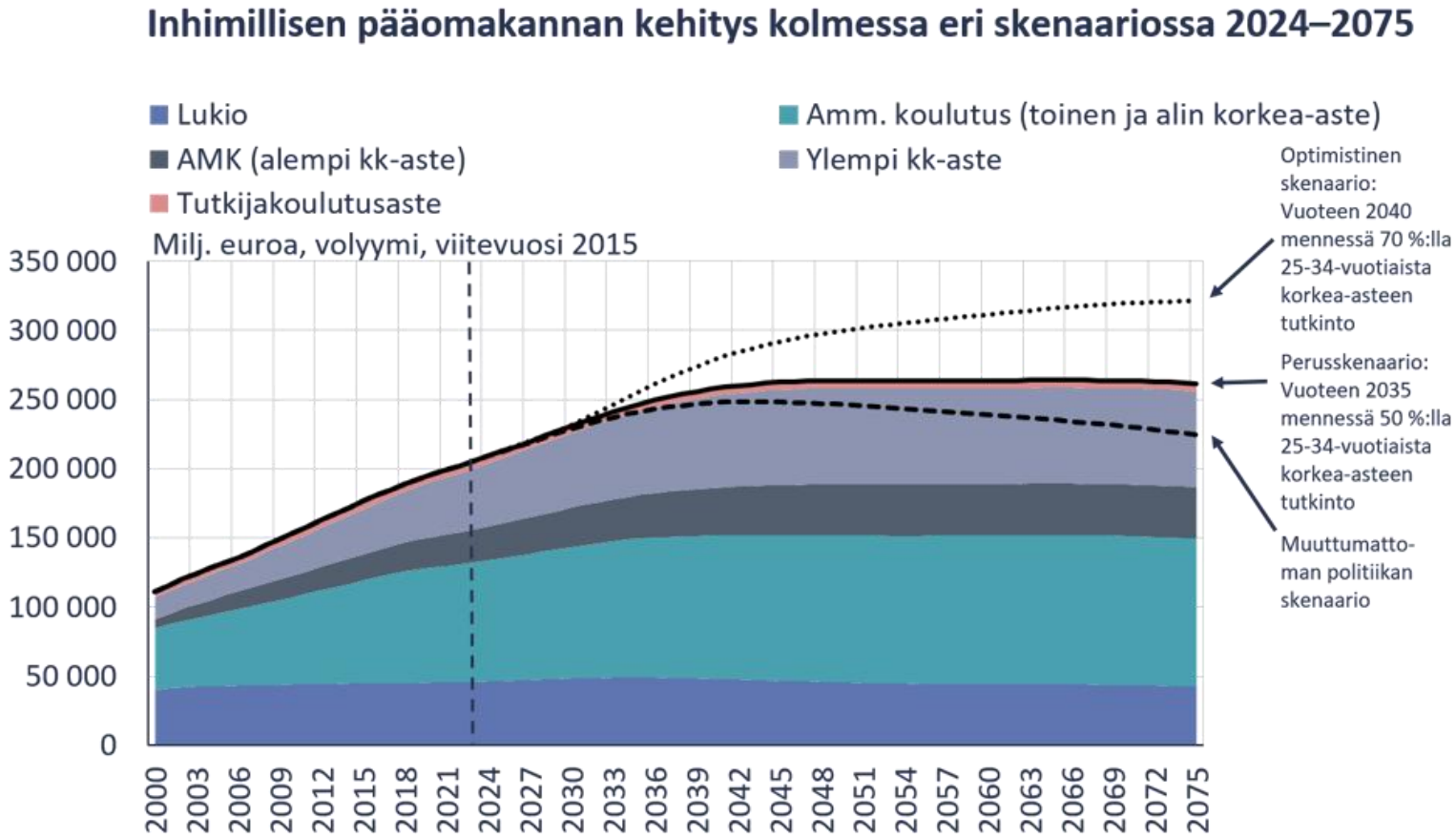
Lähde: OECD Education at Glance 2024.

Peruskoulun oppimistulokset ovat heikentyneet, mutta puutteellinen tietopohja vaikeuttaa syiden arviointia

Lähde:Karhunen, Kuuppelomäki, Sarvimäki, Suhonen, Uusitalo (2026): Perusopetuksen oppimistulokset ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2026

Suomen Pankin skenaariot: Inhimillinen pääoma uhkaa supistua 2040-luvulla

Menetelmän kuvaus: Kokkinen, A., Obstbaum, M., ja Mäki-Fränti P. (2021). Bank of Finland's Long-Run Forecast Framework with Human Capital. BoF Economics Review 10-2021.

© Suomen Pankki, 42856@Kuvio_Hkanta2025

Suomen julkisen talouden haasteet jatkuvat

- Suomen julkisen talouden alijäämä on syvä ja julkinen velkasuhde jatkaa kasvuaan.
- Puolustus- ja korkomenojen kasvu aiheuttaa merkittävää lisäpainetta.
- EU:n neuvosto asetti Suomen liiallisen alijäämän menettelyyn (EDP) tammikuussa.
- Finanssipolitiikan virityksen muuttaminen keventävästä neutraaliksi vuonna 2027 olisi sopusoinnussa EDP-menettelyn vaatimuksen kanssa.
- Uusi kansallinen lainsäädäntö ja sen taustalla oleva parlamentaarinen yhteisymmärrys on tärkeä signaali sitoutumisesta pitkäjänteiseen julkisen talouden hoitamiseen.

Yhteenveto: talouskasvu uhkaa hyytyä ilman mittavia investointeja inhimilliseen pääomaan

- Suomen pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä on vahvistettava
  - Inhimillisen pääoman kehitystä on mahdollista vahvistaa lisäpanostuksilla koulutukseen sekä kasvattamalla kannustimia kouluttautumiseen ja työntekoon.
  - Työvoiman osaamisen merkitys korostuu voimakkaaseen teknologiseen murrokseen sopeutumisessa.
  - Kestävä talouskasvu tukee myös julkisen talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

- **Osaamispohjaa on vahvistettava koko koulutuspolulla**: perustaidot, yhdenvertaiset jatko-opintovalmiudet ja sujuva siirtyminen korkeakoulutukseen muodostavat kokonaisuuden.
- **Koulutuspolitiikan tietopohjaa on vahvistettava**: oppimistuloksia, resurssien käyttöä ja uudistusten vaikutuksia on syytä alkaa seurata systemaattisesti.
- **Korkeakoulutettujen osuuden merkittävä nostaminen** edellyttää lisää aloituspaikkoja, joita voisi suunnata hakupainealoille ja entistä vahvemmin ensikertalaisille.

Vakauden puolesta, tutkitun tiedon pohjalta.

Securing stability, in science we trust.

